

Skärpt kontroll av styrelsen i besiktningsorgan

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås en ändring i fordonslagen (2002:574). Förslaget innebär att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ska lämplighetspröva alla styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i besiktningsorganens styrelser i samband med ackreditering och tillsyn. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Innehållsförteckning

Lämplighetsprövning av styrelsen i besiktningsorgan	1
Promemorians huvudsakliga innehåll	1
Innehållsförteckning	2
1 Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574).....	3
2 Bakgrund.....	4
2.1 Fordonslagens reglering av lämplighetsprövning.....	4
3 Lämplighetsprövning bör omfatta besiktningsorganens styrelse	5
4 Ikraftträdande.....	6
5 Konsekvenser.....	7
6 Författningskommentar	8
Förslaget till lag om ändring av fordonslagen (2002:574)	8

1 Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 e § fordonslagen (2002:574) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 e §¹

En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar

a) den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och
b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag, varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Härutöver ska prövningen också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2010:39.

2 Bakgrund

Riksrevisionen har granskat omregleringen av besiktningmarknaden för fordon. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten Omregleringen av besiktningmarknaden för fordon (RiR 2021:11). Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 27 april 2021. Riksrevisionens övergripande slutsats var att omregleringen till viss del har lett till de resultat som riksdagen förväntade sig. I rapporten rekommenderade emellertid Riksrevisionen bl.a. att skrivningarna i fordonslagen (2002:574) justeras så att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) vandelsprövar alla styrelseledamöter i besiktningföretagens bolagsstyrelser. Regeringen har i sin skrivelse 2021/22:32 behandlat de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen redovisade i sin rapport. Regeringen har i skrivelsen delvis instämt i Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer och funnit anledning att se över utformningen av fordonslagen i enlighet med den rekommendationen.

2.1 Fordonslagens reglering av lämplighetsprövning

Besiktningverksamhet får endast utföras av ackrediterade besiktningorgan. För att kunna ackrediteras som besiktningorgan måste ett företag utöver tekniska krav också uppfylla vissa krav av annan karaktär, t.ex. krav på oberoende och allmänt gott anseende. Enligt 4 kap. 2 c § fordonslagen får ackreditering som besiktningorgan bara meddelas en sökande som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och allmänt gott anseende bedöms vara lämplig att bedriva verksamheten. Av 4 kap. 2 d § fordonslagen framgår att sökandens vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna och laglydnad i övrigt ska beaktas vid prövningen om sökanden uppfyller kravet på allmänt gott anseende. Kravet på allmänt gott anseende anses inte vara uppfyllt av den som dömts för allvarliga, ekonomiska eller andra brott, eller upprepade överträdelse av fordonslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. i kommanditbolag och andra handelsbolag, varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och
3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Prövningen ska också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse. I förarbeten anges som exempel på styrelseledamöter eller styrelsesuppleanter som ska prövas, en ledamot som är aktieägare, se propositionen Fordonsbesiktning (prop. 2009/10:32 s. 97).

Enligt 8 kap. 3 d § fordonsförordningen (2009:211) ska ett besiktningsorgan anmäla till Swedac om någon person som ska lämplighetsprövas byts ut eller tillkommer.

3 Lämplighetsprövning bör omfatta besiktningsorganens styrelse

Förslag: Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i besiktningsorgan som är aktiebolag eller ekonomiska föreningar ska omfattas av lämplighetsprövning.

Skälen för förslaget: I fordonslagen ställs ett antal krav på besiktningsorganen som inte är av teknisk karaktär. Det är till exempel fråga om att vissa personer i besiktningsorganen ska lämplighetsprövas. Att det görs en sådan lämplighetsprövning motiveras framför allt av att besiktningsorganen kommer att bedriva verksamhet som utgör myndighetsutövning, se propositionen Fordonsbesiktning (prop. 2009/10:32 s. 97). I fråga om aktiebolag och ekonomiska föreningar omfattar prövningen dels den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, dels styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

Den aktuella personkretsen i fordonslagen har utformats med viss ledning av liknande bestämmelser i den då gällande yrkestrafiklagen (1998:490), se propositionen Fordonsbesiktning (prop. 2009/10:32 s. 58 f.). Den lagen har ersatts av en ny yrkestrafiklag (2012:210). Enligt 2 kap. 2 § i den nya lagen framgår vilka som omfattas av prövningen i fråga om kravet på gott anseende av artikel 6.1 i förordning (EG) nr 1071/2009. Regleringen av yrkestrafik ställer inte krav på att hela styrelsen ska prövas. Det kan vidare konstateras att liknande begränsningar när det gäller prövning av styrelsen också finns i andra regleringar på transportområdet, se t.ex. 2 kap. 6 § taxitrafiklagen (2012:211) och 8 § lagen (1998:492) om biluthyrning.

Personkretsen är således enligt nuvarande reglering vad gäller styrelseledamöter och styrelsesuppleanter begränsad till fall där det finns ett eget ekonomiskt intresse i besiktningsorganet. Det finns skäl att ytterligare stärka förutsättningarna för Swedacs tillsyn genom att, i enlighet med Riksrevisionens rekommendation, se till att hela styrelsen i besiktningsorgan omfattas av lämplighetsprövning. Eftersom besiktningsverksamhet

omfattas av höga krav på kvalitet och tillförlitlighet samt innefattar myndighetsutövning, är det nödvändigt att verksamheten övervakas av staten och att ackrediteringen och tillsynen av verksamheten säkerställer att de högt ställda kraven upprätthålls. Den kontrollverksamhet som bedrivs av besiktningsorgan utgör en central del i att upprätthålla kraven på fordons trafiksäkerhet och miljöprestanda. Kontrollverksamheten innefattar även myndighetsutövning mot enskilda. Därför är det viktigt att personer i företagsledande ställning är lämpliga att bedriva besiktningsverksamhet och att de kan förväntas följa de regler som gäller för verksamheten.

Det finns inga indikationer på att dagens besiktningsmarknad är särskilt brottsutsatt eller att ackrediterande besiktningsorgan inte lever upp till de högt ställda kraven på verksamheten. Det går dock inte att utesluta att oseriösa aktörer kan försöka ta sig in på marknaden. Även detta gör att det finns anledning att stärka förutsättningarna för Swedacs ackrediterings- och tillsynsverksamhet genom att se till att lämplighetsprövningen omfattar besiktningsföretagens ledning i form av samtliga styrelseledamöter och suppleanter. Att regler efterlevs och att de aktörer som verkar på marknaden har en sund ägar- och ledningsstruktur främjar god konkurrens och ligger i de ackrediterade besiktningsorganens intresse.

Att det görs en prövning av samtliga personer i ledande ställning bidrar också till att upprätthålla allmänhetens och fordonsägares förtroende för besiktningsverksamheten. Styrelsen är det bolagsorgan som har det yttersta ansvaret för verksamheten. En lämplighetsprövning bör därför omfatta alla ledamöter i styrelsen oberoende av om de har egna ekonomiska intressen i besiktningsorganet.

Mot den bakgrunden föreslås 4 kap. 2 e § fordonslagen justeras på så sätt att styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar ska ingå i den personkrets vars lämplighet ska prövas.

När det gäller prövning av lämplighetskraven i praktiken kommer styrelseledamöter och styrelsesuppleanter genomgå samma prövning som görs i dag beträffande fysiska personer i ackrediterade besiktningsorgan. Därför behövs det inga lagändringar för att göra en praktisk och enkel hantering av kraven på ekonomiska förhållanden och gott anseende möjlig.

4 Ikraftträdande

Förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 juli 2025.

Skälen för förslaget: Förslaget om att styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar ska omfattas av fordonslagets lämplighetsprövning syftar till att förstärka Swedacs förutsättningar vid ackreditering, tillsyn och kontroll av besiktningsorganen och säkerställa att de högt ställda kraven på besiktningsverksamhet efterlevs. Det finns därför fördelar med att kunna tillämpa de nya reglerna så snart som möjligt. Lagändringen bör därför träda i kraft den 1 juli 2025.

Befintliga ackrediteringar behöver inte prövas på nytt. Kraven börjar emellertid gälla direkt efter ikraftträdandet. Detta innebär att det kan

prövas om styrelseledamöter och styrelsesuppleanter uppfyller kraven inom ramen för verksamhetstillsynen. Den som redan har en ackreditering ska anmäla ändringar i den berörda kretsen av personer till Swedac.

5 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget bedöms bidra till att säkerställa att höga krav på regelefterlevnad, oberoende, kvalitet och tillförlitlighet samt trafik-säkerhet upprätthålls på besiktningsmarknaden.

Förslaget leder inte till annat än marginella kostnader för myndigheter. Dessa kostnader ryms inom ramen för befintliga anslag.

Förslaget leder inte heller till annat än marginella kostnader för nya aktiebolag eller ekonomiska föreningar som vill ackrediteras. Några tröskeleffekter för nyetablering bedöms därför inte uppstå.

Skälen för bedömningen: Av myndigheterna är det framför allt Swedac som påverkas. Förslagen i denna promemoria innebär vissa tillkommande uppgifter för Swedac, men de bedöms vara av begränsad omfattning och kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar. Konsekvenserna bedöms vara begränsade eftersom det är fråga om ändringar inom ramen för det redan etablerade ackrediteringsförfarandet och därmed sammanhängande kontroll och tillsyn som innebär att lämplighetsprövning utvidgas till att omfatta även styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, om sådana finns i besiktningsorganet. I Sverige i dag finns tio ackrediterade besiktningsföretag för fordon. Av dessa har fem företag en marknadsandel om mindre än 1 procent. Det är således ett begränsat antal aktörer som berörs av förslaget om lämplighetsprövning av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter. Även av det skälet bedöms belastningen på Swedac vara begränsad. Transportstyrelsen får inga tillkommande uppgifter. Några konsekvenser för statens budget uppstår därmed inte.

Även förslagets inverkan på besiktningsorganen bedöms vara marginell och medför inga betungande administrativa krav för dem. Dels ska befintliga ackrediteringar inte prövas på nytt, dels är det enbart fråga om en viss utvidgning av den personkrets som är föremål för lämplighetsprövning inom ramen för en redan utarbetad kontroll- och tillsynsprocess. Av det skälet bedöms inte heller tröskeleffekter för nyetablering för besiktningsorgan uppstå med anledning av att lämplighetsprövningen föreslås omfatta styrelsen i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Konsekvenserna för konsumenter, dvs. fordonsägarna, bedöms begränsade. Med hänsyn till att kostnaderna för myndigheter och företag endast förväntas påverkas marginellt, förväntas inte heller någon kostnadsökning för besiktning av fordon föras över på konsumenterna.

Sammantaget bedöms förslaget ha positiva effekter för företag och enskilda genom att det syftar till att säkerställa att endast seriösa aktörer kan verka inom besiktningsverksamhet. Förslaget bedöms medverka till att säkerställa att kraven på trafiksäkerhet och miljökontroll upprätthålls och även en allmän regelefterlevnad och goda konkurrensförutsättningar på besiktningsmarknaden.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

4 kap.

2 e § En prövning enligt 2 c och 2 d §§ ska avse den juridiska personen eller den enskilde näringsidkaren samt följande personer:

1. i aktiebolag och ekonomiska föreningar

a) den verkställande direktören, om det finns en sådan, och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

2. i kommanditbolag och andra handelsbolag, varje bolagsman som inte är kommanditdelägare och annan som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, och

3. i andra privaträttsliga juridiska personer än de som avses i 1 och 2 den eller de som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Härutöver ska prövningen också avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.

I paragrafen anges vilka personer som ska lämplighetsprövas. Övervägandena finns i avsnitt 3.

I *första stycket punkt 1* utvidgas prövningen till att omfatta styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Som en följd av att samtliga styrelseledamöter och styrelsesuppleanter ska omfattas av lämplighetsprövning slopas *andra stycket* om att lämplighetsprövningen ska avse styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som till följd av eget ekonomiskt intresse har en väsentlig gemenskap med den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse.